

ATATÜRK'ÜN EĞİTİMCİ KİŞİLİĞİ VE EĞİTİM-ÖĞRETİM BOYUTLU DÜŞÜNCELERİ

Yrd. Doç. Dr. Mustafa AKIN
Yrd. Doç. Dr. Durmuş Ali BAL
Atatürk Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, ERZİNCAN

ÖZET

Bu çalışma, Eğitim fakültesi öğrencilerinin, Cumhuriyetimizin kurucusu M. K. Atatürk'ün milli eğitimimize ilişkin görüş ve düşüncelerini pedagojik ilkeler ışığında anlama ve yorumlama düzeylerini artırmalarına yöneliktir. Öğretmen adaylarının bu alandaki bilgi noksanlığını gidermeyi amaçlayan çalışmada kuramsal ve pedagojik boyut olmak üzere iki temel dayanakтан hareket edilmiştir. Atatürk'ün ulusal eğitim anlayışı ve eğitimci kişiliği Cumhuriyet dönemi eğitim felsefemizin bir ürünüdür.

Büyük önderin övgüsüne layık yetenekli gençlerin öğretmenlik mesleğine yönlendirilmeleri gelecek kuşakların eğitimi açısından büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Sözcükler: Eğitim Felsefesi, Atatürk'ün eğitim görüşleri

ABSTRACT

This study is concerned with increasing their commendation and understanding levels at the point of the pedagogical principles the opinions and thoughts related to our National Education of M. Kemal Atatürk, the founder of our Republic, for the students of the education faculty. In the search which aims at avoiding the information deficiency in this field of the teacher candidates, it was started from the two basic rules. The National Education mentality and the educational personality of Atatürk is a result of the republic period education philosophy.

It is vital importance for young people who are loved by Great leader, Atatürk to be encouraged to be a teacher for our future.

Key-words: Educational philosophy, educational ideas of Atatürk

GİRİŞ

Mustafa Kemal Atatürk'ün devlet adamlığı niteliği, siyasi, askeri ve tarihi kişiliği yanında eğitimci yönü de dikkatle incelenmelidir. “Benim en önemli yanıım öğretmenliğimdir” şeklindeki sözleri, O'nun bilgiye, eğitim-öğretime ve örnek aldığı öğretmenlerine atfedilebilir. Zaten bu ilhamı öğretmenlerinden aldığını da her fırsatta belirtmiştir. Dolayısıyla, gerçek bir eğitimcinin örnek olma ve model alınma özelliğine vurguda bulunmuştur.

Yurdun çeşitli yerlerinde gezici öğretmenlik görevini üstlenen Atatürk, her fırsatta halkın eğitim düzeyini yükseltmek için büyük çaba göstermiştir. O'na göre eğitimin temel unsuru aile, öğretmen ve öğrencidir. Çocuklarımızı ve gençlerimizi eğitirken onlara yetişkin birer insan gibi davranılmak gerektiğine işaret ederek ve günümüz eğitimindeki pedagojik ilkelerine ışık tutmuştur.

Atatürk ve Öğretmen

27.10.1922'de İstanbul'dan gelen öğretmenlere karşı Bursa'da yaptığı bir konuşmada: "İstanbul'dan geliyorsunuz. Hoş geldiniz. İstanbul'un ışık ocaklarının temsilcileri olan yüce topluluğunuz karşısında duyduğum kıvanç sonsuzdur. Kalplerinizdeki duyguları, kafalarınızdaki düşünceleri, doğrudan doğruya gözlerinizden ve alınlarınızdaki okumak, benim için olağanüstü bir mutluluktur. Bu dakika karşınızdaki en içten duygumu, izninizle söyleyeyim; isterdim ki, çocuk olayım, genç olayım, sizin ışık saçan sınıflarınızda bulunayım. Sizin elinizde gelişeyim. Siz beni yetiştirirsiniz. O zaman, ulusumuz için daha yararlı olurum. Fakat, ne yazık ki, elde edilemeyecek bir istek karşısında bulunuyorsunuz. Bunun yerine sizden başka bir istekte bulunacağım; Bu günün çocuklarını yetiştiriniz. Onları yurda, ulusa yararlı insanlar yapınız. Bunu sizlerden rica ediyorum" (Atatürk, 1922) demiştir.

Atatürk, 1923 yılında Kütahya'da öğretmenlere hitaben yaptığı konuşmada, "Eski yönetimler siz irfan ordusuna layık olduğunuz değeri vermemiştir. Sizler toplumun aydınlarısınız. Bundan böyle bütün gücümüzle sizler için çalışacağız" demektedir.

Atatürk, ziyaret ettiği okullarda öğretmenlerin sorunlarını yerinde dinlemeye özen göstermiş ve bir devlet başkanı olarak halkın eğitiminden birinci derecede sorumlu bir yönetici olduğunu göstermiştir. Gittiği her yerde öğretmenleri onurlandırmış, ziyaret ettiği bir köy okulunda ders veren öğretmenin kürsüyü ona terk etmesi üzerine "Evladım, sınıfta bir öğretmen cumhur başkanından daha yücedir. Lütfen yerinize buyurunuz" (Emiroğlu, 1986) diyerek, öğretmenlik mesleğine gerçek itibarını kazandırmıştır. Uygulamalara yer veren işlevsel eğitimin başarıya ulaşacağını savunarak yetenekli idareci ve öğretmenleri kendi eliyle ödüllendirmeyi bir görev bilmiştir.

Toplumun öğretmen beklentisi "örnek kişi olmak, yenilikçi olmak, kültürün ve eğitimciliğin sembolü olmak, karakter ve şahsiyet timsali olmak biçimindedir" (Kıncal, 1999). Atatürk eğitim öğretim sürecinde

öğretmenlerin rehberlik görevini birinci planda yerine getirmesi gerektiği düşüncesiyle, eğitimin milletin sağ duyusundan, bilgi görgü ve deneyimlerinden kaynaklanacağına inanarak “öğretmenler her fırsatta halka koşmalıdır” demiştir.

Atatürk, Okul ve Eğitim

Okul, insani değerlerin kazandırılması ve bireye hayatı öğretmesi açısından önemli bir ortamdır. “Okul, içinde bulunduğu toplumun kültürel özelliklerini aksettirir. Ekonomik kalkınmanın ve demokratik hayatın gerçekleşmesi ancak bireylerin kaliteli düzeyde eğitim görmeleriyle mümkündür” (Varış, 1988). Atatürk, toplumdaki cehaletin okullaşmayla ve eğitim sonucu ancak ortadan kalkabileceğini ifade eder ve okulun işlevini şöyle belirtir: “Okul hayatında önemli olan, öğrencilerin bazı konular etrafında kazanacakları bilginin miktarı değil, asıl önemli olan, gençlerin fikir, duygu hayatı ve kişiliğinin geliştirilmesidir. Aldıkları bilginin pek çoğunu unutabilirler. Fakat duymayı, görmeyi, düşünmeyi ve yeteneklerini kullanmayı öğrenerek okuldan mezun olmalıdırlar” (Ayhan, 1995).

Eğitimde, programların güncel ve toplumun ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte olması gerektiği görüşünden hareketle görüşlerini şöyle ortaya koymaktadır: “Milli eğitimin gayesi yalnız hükümete memur yetiştirmek değil, daha çok memlekete, ahlaklı, karakterli, cumhuriyetçi, inkılapçı, olumlu, atılgan, başladığı işleri başarabilecek kaabiliyette, dürüst, düşünceli, iradeli, hayatta karşılaşacağı engelleri aşmaya kudretli, karakter sahibi genç yetiştirmektir. Öğretim programları ve sistemleri buna göre düzenlenmelidir” (MEB, 2001)

Yeni yetişen kuşakların milli bütünlüğümüzü bozacak nitelikteki yabancı fikir ve düşüncelere karşı uyanık ve eleştirel bir zihniyetle yetiştirilmeleri gerektiğini hatırlatan Atatürk, Eğitimin temel hedeflerini belirlerken; gelecek kuşakları Türkiye'nin bağımsızlığını ve Cumhuriyeti koruyup yükseltecek biçimde yetiştirmek” olduğu direktifini vermektedir.

Atatürk, 1924'de “Samsun Öğretmenler Birliği” üyelerini tebrik ederken, eğitim ve öğretimin bir örgütlenme ve organizasyon faaliyeti olduğuna dikkatleri çekmektedir. 1923 yılında Bursa Erkek Lisesi'nin oynadığı temsilden sonra çok mutlu olan Atatürk, gençlere “Hayat defterinizi kendi eserlerinizle doldurmaya bakınız. Bir sosyal toplum aynı amaca bütün kadınları ve erkekleri ile beraber yürümezse ilerlemesine ve medenileşmesine imkan ve ihtimal yoktur (Palazoğlu, 1996) diyerek

eğitimin toplumun tüm fertlerine yönelik bir öğrenme süreci olduğuna işaret etmiştir.

Okul Öncesi ve İlköğretim

Atatürk bir çocuğun sosyalleşmesi ve topluma kazandırılmasında eğitimin büyük yeri olduğuna inanmıştır. 1924 yılında yaptığı bir konuşmada, çocuklarımızı eğitirken onlara iyi ve kötüyü birbirinden ayırt etme bilincini vermek gerekir diyerek “İlk ilham ana-baba kucağından, sonra okuldaki eğitimcinin dilinden, vicdanından ve terbiyesinden alınır” (İnan, 1983) görüşüyle ailenin çocuğun eğitimindeki yeri ve önemine vurgu yapmıştır.

Eğitimin öğrencide öz güven oluşturma özelliğine ise “Bu günkü gençliğe ve yetişmekte olan çocuklarımıza sesleniyorum. Batı senden çok gerilerdeydi. Bu her alanda böyleydi. Kabahat senin değil. Halbuki sen çok zekisin. Ancak zekânı unut daima çalışkan ol” (Atatürk, 1922) şeklindeki uyarısıyla destek vermektedir.

Atatürk, çağın her türlü ilmini ve fennini öğrenebilecek yeteneğe olan çocuk ve gençlerimizin zekâsına son derece güvenen bir devlet adamıdır. Çocuklarımızı geleceğe hazırlıklı yetiştirmemizi, onları hayat problemlerine karşı çözüm bulabilecek yapıda medeni cesaret sahibi kılmanızı ve bu yönde eğitmemizi, öğretmenlerden de öğrencilerin kendilerine ve milletine güven duygusu içerisinde yetiştirilmelerini ve asla aşağılık duygusuna itilmemelerini istemektedir (Akyüz, 1994).

Toplumun temel dinamiği olan, ancak ihmal edilen büyük bir kitlenin, geleceğin annelerinin eğitilmesi gerektiği gerçeğini şu sözleriyle gözler önüne sermiştir “Kadınların erkeklerden daha çok münevver, daha çok feyizli, daha fazla bilgili yetiştirilmeleri gerekir” (Karal, 1981) demiştir.

Atatürk dönemin ilk Cumhuriyet hükümeti eğitimi eski “Sıbyan mektepleri” anlayışından çıkararak, modern hüviyetine kavuşturmuştur. Çocuk için önemli uyum dönemi olan okul öncesi eğitim, günümüz toplumları açısından sanayileşme sürecinin zorunlu bir uygulamasıdır. “Çocuğun en yoğun öğrenme dönemi, 2-8 yaşları arasındaki dönemdir” (Bloom, 1979). Toplumda okul öncesi eğitime duyulan ihtiyaç gün geçtikçe artmaktadır. Ayrıca “Okul öncesi dönem eğitimi görmüş çocuklarda, ilk öğretimde başarılı olma düzeyi, görmeyenlere göre daha ileri düzeydedir” (Akın, 1992). Atatürk medeni ülkelerdeki eğitime ilişkin gelişmeleri izlemenin, çağdaş bir yaklaşım olduğuna da işaret eder ve ilk öğretimin

hedeflerini milli bir ülkü olarak belirler. Ona göre “İlköğretim davası, insan olmak, millet olmak davasıdır. Her Türk çocuğunun iyi insan ve iyi bir vatandaş olması için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak ilköğretimin görevidir” (Emiroğlu, 1986).

Atatürk ve Eğitim Reformu

Atatürk, eğitimin milli olma özelliğini yitirmeden sürdürmesi gereği üzerinde önemle durmuştur. Eğitimimizin milli bünyeye uyarlanması için 1924 yılında A.B.D. Eğitim bilimcisi J. Dewey ülkemize davet edilmiş, eğitimde fırsat eşitliği ilkesi ve karma eğitim uygulamaları başlatılarak 1924 yılında ilkokullarda, 1930 yılında da liselerde hayata geçirilmiştir.

Osmanlı devletinin yükselme dönemi özelliklerinden biri de, hangi milletten, hangi din ve etnik kültürden olursa olsun ilim adamlarına hiçbir ayırım göstermeksizin değer vermek olmuştur. Aynı yaklaşım Cumhuriyetimizin kurucusu büyük önder Atatürk’ün 1933 yılında ülkemize gelen yabancı profesörlere İstanbul Üniversitesi’ni kurdurma çabalarında da görülmektedir. Bu tarihten itibaren ilk defa yükseköğretimde rektör, dekan ve fakülte kavramları kullanılmaya başlanmıştır. Üniversitelerimizin Cumhuriyetimizin sağlam temellere oturması noktasında önemli görevler üstlenmesi ve çağdaş bilimin rehberliğini yapması gerektiğine inanan Atatürk topluma dil ve milli tarih bilincinin verilmesinden yana tavır koymuştur.

Kurtuluş Savaşı’nı ve inkılapları ikna edici sabırlı, güven veren öğretmen kişiliği sonucunda başaran M. Kemal Atatürk, eğitimle ilgili sorunların yine milli eğitim yoluyla çözülebileceği görüşündedir. Ülkede batı modeli eğitim-öğretim kurumları Tanzimatla birlikte çoğalmış ve çeşitli farklı yapılanmalar göstermiştir. Bazı aydınlar tarafından fark edilen bu tehlikeli gidiş, 1924 yılında “Öğretimlerin birleştirilmesi” yani Tevhid-i Tedrisat Kanunu çıkarılarak kontrol altına alınmıştır. Bu düzenlemeyle ülkedeki tüm eğitim-öğretim kurumları ve bütçeleri Milli Eğitim Bakanlığına bağlanarak eğitim işleri tek elden yürütülmeye başlandı.

Atatürk bir toplumun kültürel kalkınmasında önemli işlevi olan üniversitelerin bir an önce çoğalmasını arzu etmiş, hatta kendi adına kurulan Atatürk Üniversitesiyle ilgili projeyi 1937’de kendi hazırlamıştır.

Yaygın bilgisizlik ortamı ve uygulanan yönetim şekillerinin ülkenin eğitim sisteminde üretici insan yerine tüketici insan yetiştirdiğini gören Atatürk, Cumhuriyet döneminde eğitimin

gelişmesi, kalitenin yükseltilmesi, öğretmenlerin mesleki etkinlik ve pedagojik formasyon kazanmaları yönünde çeşitli değerlendirmelerde bulunmuştur. Bir eğitim sürecinin gözetim, denetim ve rehberlik hizmetlerinden oluşması gerektiği fikrinden hareketle, “1925 yılında Teftiş yönetmeliği hayata geçirilmiş, müfettişlere de halkın bilgi ve görgüsünü yükseltme, onları medeni hayata hazırlama ve toplumda demokrasi bilincini yerleştirme görevi verilmiştir” (İnan, 1983).

Atatürk, eğitimin asıl işinin bireylerin kendi özgüven duygusunu oluşturma noktasında rehberlik yapmak olduğunu belirtmiş, bu yöndeki çalışmaların iyi hazırlanmış eğitim-öğretim programlarıyla gerçekleşeceğini ortaya koymuştur. Bu düşünceyle öğretmen, yönetici ve eğitimcilerle sık sık bir araya gelerek, ders kitapları ve içerikleri hakkında görüş alış verişinde bulunmuştur. Güven duygusu; çağdaş eğitim-öğretim sürecinde insanları başarıya götüren önemli bir duygudur. Bu aynı zamanda eğitilen insanların yöneticilerinin değişik kişilik özelliklerini algılamalarıyla ilişkilidir. Yöneticilerin becerileri toplumsal güveni oluşturur. “Güven İnsanın kendi değerine, gücüne inanmasıdır. Bu duygu, çocukta kendisine bol bol hak verme, gereksinimlerini hesaba katma ve yeteneklerinin bilincine varmasına olanaklar sağlamaktadır” (Öncül, 2000). Atatürk, “öğrencilerimizin kendilerine ve milletine güven duygusu içinde yetişmelerini, asla aşağılık duygusuna düşmemelerini istemektedir (Akyüz, 1994). Ayrıca, mesleğin onur ve gururunu yaşayıp yaşatması için öğretmen adaylarına övgü dolu sözler söylemiş ve onların motivasyonu için büyük çabalar göstermiştir.

Her sağlıklı organizasyon gibi, eğitim de çağa ayak uydurarak her türlü eğitimsel değişime açık olmalı, eski klasik anlayışlardan kurtarılarak yeni çağdaş yöntemleri uygulayabilmelidir. Gelişmiş ülkeleri körü körüne taklit yerine, akılcı düzenlemeler gerçekleştirilmelidir. Bu bağlamda başöğretmen Atatürk şunları söylemektedir: “Milletimizi yönetenler doğuya yada batıya benzemek hevesi yüzünden başarısızlığa uğramışlar, sonuç olarak da halkımız bilgisizlikten kurtulamamıştır” (İnan, 1985)

Çağdaş eğitimin temel nitelikleri ise şunlardır:

“- Öğretimde merkezde öğretmenin yerine artık öğrenciler bulunmalıdır.

- Bireysel farklılıklar dikkate alınmalıdır.

- Çocuk merkez kabul edilerek, öğretilen konular bilinenden bilinmeyene doğru güncelleştirilmelidir” (Celkan, 1991).

Atatürk; eğitimde baskı ve korkuya karşı tavır koymuştur. Toplumsal ahlakın uygar ve insani temellere oturtularak, fertlerde özgür düşünce yeteneğinin kazandırılması gerektiğine dikkat çekerek “Korku yada çocuğu korkutma, eğitimde bir yöntem olarak kullanılmaz. Korkular kişinin normal yaşamını bozarak onun sürekli endişe ve kaygı içinde bulunmasına neden olur. Bu da onun çalışma gücünü azalttığı gibi ruh sağlığını da bozar” (Binbaşıoğlu, 1982) demektedir. Her insanda takdir edilmek ve ilgi görmek isteği vardır. Bu nedenle eğitim sevgi, takdir ve paylaşımdan uzak kalmaz. “Başkaları tarafından sevilen, beğenilen, ilgi gören insanlarda güven duygusu gelişir. Kendini bilen, güçlerini ve yeteneklerini iyi tanıyan insanda güven duygusu tamdır (Köknel, 1999).

Atatürk çağdaş eğitimde önemli etkenlerden birinin de dil olduğuna inanmış, Türk diline geometri ve askeri konularla ilgili Türkçe kavramları bizzat kendisi yerleştirerek milli hüviyetin kesinlikle korunması gerektiğini ifade etmiştir (İnan, 1985). Atatürk için eğitim bir amaç değil, toplumsal ve bireysel hedeflere ulaşmada bir araçtır. Çünkü ona göre “Dünya üzerinde tek başımıza gözümüzü kapatarak yaşayamayız. Gerçek hayatta ve iş hayatında karşılığı ve yararı olmayan bilgileri öğretmek kimseye fayda sağlayamayız. Aldığımız eğitim, hem kendi, hem de toplumsal hayatımızı hep ilerilere taşınmalı, ve bize insanlığı öğretmelidir (Sinanoğlu, 2001). Çağdaşlaşma nerede olursa oradan alınmalı, medeniyetin olanaklarından yararlanılmalı, ancak hiçbir zaman körü körüne bir batılılaşma sürecine de girilmemelidir.

Eğitim, Toplumsal Kalkınma ve Dünya Barışı

Atatürk, eğitimin üretime katkıda bulunması ve işe yarar bilgiler üretmesi gerektiğini belirtmiştir. Bunun için; “Eğitim ve öğretimde bilgiyi insan için fazla bir süs ve bir baskı aracı olmaktan kurtarmak gerekir. Zira eğitim toplumların huzur ve refahını ulusal kalkınmasını artırıcı yönde, bir takım projeler geliştirmelidir. İnsanları ilmi çalışmalara teşvik etmek, yeteneklerinin ortaya çıkmasına yardımcı olmak gerekir. Çünkü halkın bilgi ve becerisi ancak eğitimle artırılabilir” demektedir. Ona göre, çağdaş uygarlığın yolu akıldan geçer. Akıl, “insanı diğer canlılardan ayıran ve onu sorumlu kılan muhakeme gücü, düşünme, anlama melekesidir” (TDV-Komisyon, 1989). Eğitim insana kendi yeteneklerini, gizil güçlerini ve kapasitelerini anlama olanağı kazandırmalıdır. Yoksa bireyler zihinsel enerjilerini boşa harcamış olurlar. “Bir ülkede eğitim gören nüfusun sayısından çok, verilen eğitimin niteliğinin önemli olduğu unutulmamalıdır. Gelişmekte olan bir ülkenin en önemli varlığı eğitilmiş insan gücü olduğu şüphe götürmez bir gerçektir” (Kıncal, 1999). Geleceğin yetenekli

kadrolarını yetiştirmek için çocuk ve gençlerimizin eğitimi güvenilir ve yetenekli ellere bırakılmalıdır. Bu eller Atatürk'e göre; "İnsan topluluğunun en fedakar ve saygıdeğer uzuvları öğretmenlerdir". Eğitimde yenileşme sürecini ulusal birliğin ve laik toplumun temeli olarak görmüş, sadece politik bağımsızlığın değil, ekonomik gelişmeyi de bu yönde değerlendirmiştir. Ona göre "modernleşmenin en etkili aracı eğitimidir" (Bursalıoğlu, 1981).

Yaşadığımız çağda dünyamızı tehdit eden global tehlikelerin ortaya çıkışında eğitim görmüş insanların rolü yadsınamaz. Büyük öndere göre eğitim; evrensel anlamda dünya barışı ve huzurunu sağlama noktasında sorumluluk üstlenmelidir. Onun bu düşüncesi UNESCO'nun Dünya Barışı Eğitim Projesini hayata geçirme aşamasında yol gösterici bir fikir olmuştur. Bu yaklaşım Atatürk tarafından ilk defa şu şekilde ortaya konmuştur: "Eğer dünyada devamlı bir barış isteniyorsa, insan kitlelerinin durumlarını iyileştirecek uluslar arası önlemler alınmalıdır. İnsanlığın tümünün refahı, açlık ve baskının yerine geçmemelidir. İnsanlar haset, aç gözlülük ve kinden uzaklaşacak bir şekilde eğitilmelidir" (Başgöz, 1999). Geleceğin öğretmenlerinin dünya barışına katkıda bulunabilmeleri; yeni kuşakları Atatürk'ün eğitimci kişiliği ile özdeşleştirmelerine bağlıdır.

Sonuç ve Öneriler

Gelecek kuşakların daha demokratik çağdaş ve sağlıklı bir dünyada yaşayabilmeleri, nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesiyle ilişkilidir. Atatürk'ün ilke ve inkılaplarını temsil misyonunu üstlenen geleceğin öğretmenleri, Türkiye Cumhuriyetinin bağımsızlığına, kendi benliğine, milli değerlerine düşman olan her tür engelle mücadele etme yeteneği ve bilinci içinde olmak zorundadır.

Öğretmen adaylarına Atatürk'ün bütün güçlükleri yenerek, çağın gerçeklerine göre eğitimin geliştirilmesi yönündeki çabaları öğretilmeli, eğitimin toplumsal kalkınmadaki önemi benimsenmelidir.

Bunun için; öğretmen yetiştiren kurumlar olan eğitim fakültelerinde uygun yer ve ortamlar oluşturularak sergiler açılabilir, konuyla ilgili konferans, panel ve seminerler düzenlenerek proje çalışmaları yaptırılabilir. Bu kültürel çalışmalara eğitim kurumunun etkin katılımı sağlanarak bilgilendirilme yoluna gidilebilir.

24 Kasım öğretmenler günü ve konuyla ilişkili panellerde öğretmen adaylarının katılımcı olarak kendilerini ifade edebilmelerine olanak hazırlanmalı, Atatürk'ün eğitimsel yönü ve öğretmen kişiliği içerikli proje çalışmaları desteklenip ödüllendirilebilir.

Fakülte bünyesinde oluşturulan eğitsel kol ve eğitsel topluluk faaliyetleri kapsamında bu konuyla ilgili çalışmalar sinevizyon gösterisi ve sergi standları oluşturularak, öğrencilerin görsel anlamda bilgi edinmeleri sağlanabilir. Atatürk'ün eğitimsel kişiliği ve bu bağlamdaki görüşleri kapsamlı bir şekilde bazı formasyon dersleri programına alınarak ilgili akademisyenler tarafından ders olarak okutulabilir.

Atatürk ve öğretmen kişiliği konusunda broşür ve kitapçıklar hazırlatılarak öğretmen adaylarının konuyla ilgili bilgi sahibi ve belgelere sahip olmaları sağlanabilir.

KAYNAKLAR

1. Atatürk, Söylev ve Demeçleri I-II, <http://www.kho.edu.tr/atasayfa/buynutuk/index.htm>) vd.
2. Emiroğlu, M., Açış Konuşması, Çağdaş Eğitim, Aylık Eğitim-Öğretim Dergisi, s. 3-4, Yıl: 11, S: 107, Ankara 1986
3. Kınçal, Remzi Y., Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Eser Ofset, ss. 228, Erzurum 1999
4. Varış, F., Eğitimde Program Geliştirme, Ankara Univ. Eğt. Fak. Yay., No: 157, ss. 344, Ankara 1988
5. Ayhan, H., Eğitim Bilimlerine Giriş, Şura Yay, ss. 285, İstanbul, 1995
6. Başyazı, Eğitimin Gayesi, Eğitim Dergisi; M.E.B. Yayınları, Şubat 2001, sayı: 12; sh: 3, Ankara
7. Palazoğlu, A.B., Atatürk İlkeleri, T.H.K. Yay., ss. 496, Ankara 1996
8. İnan, M.R., Atatürk'ün Eğitimci Kişiliği, (1-26), Cumhuriyet Dönemi Eğitimi, M.E.B. Yayınları, ss. 678; Ankara 1983
9. Akyüz, Y., Türk Eğitim Tarihi, Kültür Yay., ss. 436, İstanbul 1994
10. Karal, E. Ziya Atatürk'ten Düşünceler, M.E.B. Yayınları, ss. 188, İstanbul 1981
11. Bloom, B.J., İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme, M.E.B. Yay., (Çev: D. A. Özçelik), ss. 304, Ankara 1979
12. Akın, M., Okul Öncesi Eğitimin İlköğretimi Destekleme Düzeyi, Yayınlanmamış Y. Lisans Tezi, Atatürk Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü, ss. 145, Erzurum 1992
13. Öncül, R., Eğitim ve Eğitim Bilimleri Sözlüğü, M.E.B. Yay., ss. 1987, İstanbul 2000
14. İnan, A., Medeni Bilgiler ve Mustafa Kemal, ss. 557, TTK yay., Ankara 1985.
15. Celkan, H.Y., Eğitim Sosyolojisi, Atatürk Univ. Yay., No: 4, ss. 178, Erzurum 1991
16. Binbaşıoğlu C., Eğitim Psikolojisi, Binbaşıoğlu Yayınevi, ss.: 401, Ankara 1982
17. Köknel, Ö., Kişilik, Altın Kitap Yayınevi, ss. 260, İstanbul 1999
18. Sinanoğlu, O., Hedef Ülke Türkiye, Eğitim Bilim Dergisi, Kasım 2001, s. 38-42, Fatih Yay., s. 74, İstanbul
19. Komisyon, İslam Ansiklopedisi, T.D.V. (Akıl Md.) Yay. s. 239, C: II, İstanbul 1989
20. Bursalıoğlu, Z., Atatürk Dönemi Eğitim Felsefesi ve Yenileşme, Atatürk Devrimleri ve Eğitim Sempozyumu, Ankara Ü. Eğitim Fak. Yay., No: 92, s.168: (11-20), Ankara 1981
21. Başgöz, İ., Türkiye'nin Eğitim Çıkmazı ve Atatürk, Kültür Bakanlığı Yayınları, ss. 306, Ankara 1999